

U Osijeku, Zagrebu, 18. ožujka 2014.

PRIOPĆENJE POVODOM ODLUKE USTAVNOG SUDA SRBIJE O UKIDANJU PRESUDE OSUĐENOM ZA RATNI ZLOČIN NA OVČARI

Odlukom Ustavnog suda Republike Srbije, od 12. prosinca 2013. godine, uvažena je ustavna žalba¹ pravomoćno osuđenog **Saše Radaka** za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika počinjen na poljoprivrednom dobru "Ovčara"².

Saša Radak jedan je od 17 pripadnika srpskih postrojbi, koji su odlukom Vijeća za ratne zločine - Okružnog suda u Beogradu, 12. ožujka 2009., osuđeni na visoke kazne zatvora zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, izvršenog u periodu od 20. do 21. studenoga 1991., na poljoprivrednom dobru "Ovčara" kod Vukovara.

Kako stoji u spomenutoj presudi, potvrđenoj od strane Apelacijskog (žalbenog) suda u Beogradu, 23. lipnja 2010., ratni zločin na Ovčari je počinjen **"vršenjem ubojstava, tjelesnim povrijeđivanjem i nečovječnim postupanjem kojim se povrijedilo ljudsko dostojanstvo, najmanje 200 ratnih zarobljenika, od kojih su 193 osobe identificirane"**.

/ Podnositelj ustavne žalbe istaknuo je, između ostalog, povredu prava na pravično suđenje koje se ogledalo kroz sumnju u nepristranost suca S.V, koj je sudjelovao u donošenju odluka nižih sudova kao i obnašanje funkcije predsjednika Žalbenog vijeća koje je potvrdilo osuđujuću (prvostupanjsku) presudu. Veći broj "uloga" koje je spomenuti sudac obnašao tijekom sudskog procesa, po mišljenju Ustavnog suda Srbije, izazvale su sumnju u njegovu pristranost što je dovelo do usvajanja ustavne žalbe. Usvojena ustavna žalbe ne podrazumijeva ponavljanje postupka u formi glavne rasprave. Osim na Sašu Radaka, spomenuta odluka odnosi se i na ostale osuđenike u predmetu Ovčara. /

Mišljenja smo da ova odluka Ustavnog suda Srbije izravno pogađa obitelji žrtava s "Ovčare", te predstavlja zabrinjavajući presedan za buduće sudske postupke. Neovisno o razlozima njenog donošenja, dalekosežno će se reflektirati na sudsku praksu, posebice onu koja se odnosi na procesuiranje ratnih zločina.

Podsjećamo da su na Ovčari zlostavljani, premlaćivani, ponižavani i ubijani ranjenici iz vukovarske bolnice, koje je štitila *Ženevska konvencija o zaštiti bolesnika i ranjenika*. Ni danas, dvadeset i više godina nakon zločina, još uvijek nisu pronađena tijela preko 60 žrtava.

Na "Ovčari" su uz ranjene branitelje ubijani i civili, žene i djeca. **Janja Podhorski** imala je 60 a **Ružica Markobašić** 32 godine, te je bila u poodmakloj trudnoći. Ubijena su i djeca, **Igor Kačić** koji je imao 16, **Dragutin Balog** 17 te **Vedran Galić** i **Tomislav Baumgartner** 18 godina.

1 Ustavna žalba je akt kojim pojedinac, koji smatra da su mu aktom državnog organa povrijeđena ustavna prava, pokreće postupak pred Ustavnim sudom Republike Srbije.

2 Ustavna žalba je usvojena, kako stoji u obrazloženju, zbog povrede prava na nepristrani sud, kao sastavni dio prava na pravično suđenje zagarantirano kako Ustavom Republike Srbije tako i odredbom čl. 6 Stavka 1. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Među žrtvama izdvajamo imena mladih osoba. **Martin Jakubovski, Mario Hegedušić i Oliver Jovanović** imali su 19 godina. **Hrvoje Ljubas, Goran Jularić, Željko Rohaček, Vjekoslav Šindilj i Darko Tišljarić** 20, a **Slaven Vukojević, Mersad Omerović i Ringo Bjelanović** po 21 godinu. Ovo su samo neka imena, od 200 ekshumiranih i identificiranih žrtava za čija su ubojstva pravomoćno osuđeni neposredni počinitelji, među njima i Saša Radak.

U svjetlu odluke Ustavnog suda Srbije zabrinjavaju nas informacije iz beogradskih medija po kojima je odluka rezultat političkih intervencija. Pravo pojedinca/ke na život mora biti snažnije od bilo kojeg političkog ili državnog interesa.

Životi preko dvije stotine i šezdeset žrtava “Ovčare” nasilno su uništeni zločinima pravomoćno osuđenih počinitelja, ali i propustom njima nadređenih oficira bivše JNA, procesuiranih pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu. Mnogi zapovjednici bivše JNA bili su nazočni odvođenju zarobljenika iz bolnice. Neki od njih bili su u hangaru na Ovčari u trenutku zlostavljanja zarobljenika, a neki i za vrijeme izvršenja zločina. Kao svjedoci, bilo na Višem sudu u Beogradu ili na MKSJ-u u Hagu, svjedočili su o ubojstvima, o izravnim počiniteljima, kao i o zbivanjima koja su prethodila zločinu.

Činjenični slijed događaja na “Ovčari” postao je vidljiv tijekom dokaznog postupka pred Vijećem za ratne zločine – Višeg suda u Beogradu.

Pozivamo javnost u Srbiji i Hrvatskoj, organizacije za ljudska prava, OSCE te monitoring tijela Europske unije da pomno prate nastavak ovog sudskog postupka.

Vesna Teršelič, *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću

Mladen Stojanović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava

